

Taal, communicatie en cultuur

De toren van Babel

In deze cursus, voorbereid door dezelfde groep, die de cursussen "Bewustzijn in wording" (2010) en "Toekomst van de mensheid" (2011) samenstelde, wordt de vraag gesteld naar het hoe en wanneer van het ontstaan van taal.

Cursuscode 12NG01

Coördinatoren

Em. prof. dr. Henk F. Kauffman

Em. prof. dr. Dick K.F. Meijer

Cursusvorm

7 middagen, elke middag komen twee sprekers aan het woord

Data

Donderdag 11 oktober t/m
22 november 2012

Tijd

14.00-16.30 uur

Cursusprijs

€ 145,-

Cursusmateriaal

Handouts

Uiterste inschrijfdatum

27 september 2012

Bijzonderheden

Voor meer informatie over het programma, zie deze cursus op www.hovoseniorenacademie.nl

Julie spreken niet dezelfde taal! Jullie instincten zijn niet dezelfde... Daarmee hebben jullie een groot probleem.

Dit schreef David Brooks, columnist van de New York Times over de Europese Unie.

Daarmee legde hij zijn vinger op het talenprobleem in de EU. De grote verscheidenheid aan talen (en culturen) verdeelt ons in plaats van ons te verbinden. Reden genoeg om ons te buigen over de fascinerende wereld van taal, talen en talige communicatie. Het ontstaan van taal in de geschiedenis van de mensheid en de grote

verscheidenheid aan talen is een van de problemen waar de taalwetenschap een antwoord op probeert te vinden. In de discussies tussen de diverse scholen en theorieën speelt Noam Chomsky de meest geciteerde wetenschapper op aarde, een belangrijke rol. Naast zijn werk als linguïst heeft Chomsky als publiek intellectueel, publicist en politiek commentator met zijn radicale standpunten ook veel aandacht getrokken. Hij stelde dat taal bij de Homo sapiens vrij plotseling is ontstaan als een soort taalgen, dat leidde tot een universele grammatica, geldig voor alle talen op de wereld. Zijn opvattingen daarover zijn niet onweersproken gebleven en hebben tot een strijd tussen verschillende taalkundige 'scholen' geleid. Mogelijk bestaat er dus geen universele grammatica, maar kunnen er meerdere, totaal van elkaar verschillende grondtalen ontstaan zijn met bijbehorende muzikale uitingen. Met Darwin gaan andere taalkundigen er van uit dat ook de muzikale uitingen door vroege hominiden werden gebruikt in een proto-taal. De relatie tussen taal en muzikale uitingen tijdens de evolutie zullen besproken worden.

Programma

11 oktober - [A] Logos' worsteling met Chaos. Over rede, taal en teken. Enkele opmerkingen over logica, grammatica en semiotiek - Drs. Fred Luider, oud-docent wis- en natuurkunde.

[B] Taal en evolutie. Evolutie van taal en cultuur - Prof. Henk Kauffman, emeritus medische biochemie RUG.

18 oktober - [A] Taal en hersenen en ontwikkeling - Prof. Ab Gramsbergen, emeritus hoogleraar ontwikkelingsneurologie.

[B] Taal bij dieren? Communicatie- en taalonderzoek bij dieren - Esteban Rivas, psycholoog, filosoof, publicist, Amsterdam.

25 oktober - [A] 'Wie wil spreken moet kunnen nabootsen.' Over taal in het licht van de evolutie van cultuur - Prof. Barend van Heusden, hoogleraar cultuur en cognitie RUG.

[B] Taal in het licht van "small world" netwerken in de hersenen - Prof. Jan Minderhoud, emeritus hoogleraar neurologie RUG.

1 november - [A] Chomsky. De structuur van taal: aangeboren of niet? - Prof. Frans Zwarts, hoogleraar Nederlandse taalkunde RUG.

[B] Chomsky revisited. Biologie of cultuur? - Prof. Jan Koster, emeritus hoogleraar taalkunde.

8 november - [A] Het ontstaan van poëzie. Een antropologische kijk op het dichterlijke taalgebruik - Prof. Walter Schönau, emeritus hoogleraar Duitse letterkunde RUG.

[B] Vertaalproblemen bij Chinese Poëzie - Prof. Jan B.F.N. Engbert, emeritus hoogleraar fysisch-organische chemie.

15 november - [A] Creativiteit en gevaar van metaforen in taal en beeld - Drs. Katalin E. Herzog, oud universitair docent moderne kunst.

[B] De rol van taal in de wetenschap: Begrip en onbegrip - Prof. Dick Meijer, emeritus hoogleraar farmacologie en farmacotherapie RUG.

22 november - [A] Taal onder druk: van jagers naar landbouwers. Het Gilgamesj-epos - Remco Ekkers, oud-docent NHL, Nederlandse letterkunde en drama, dichter.

[B] De structuur van Muziek en Taal. Op zoek naar de optimale klank - Dr. Dicky G. Gilbers, universitair hoofddocent Nederlandse taal- en letterkunde, RUG.

